

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Na svitlobo dane od krajske kmetijske družbe.

V red devane od *Dr. Janeza Bleiweisa.*

Tečaj VII.

V sredo 28. sušca (marchija) 1849.

List 13.

Žalostni glas zvonov.

Pojó, pojó zvonovi
Od daljnih dveh strani,
V bel dan doné glasovi,
K ga zarija zlatí.

Na gradu začernelim
Glasi se prvi don;
Pa v samostanu belim
Odpeva drugi zvon.

Na gradu gospodična
Je zapustila svet,
V cveticah bledolična
Leží, mladosti cvet.

Pa v samostanu druga
Priségo govori,
Zvesto ljubiti spruga,
Ki v nebu ji živí.

Pojó, pojó zvonovi:
Dveh sere je mir otet;
Slovo jemljó glasovi:
Bog te obvari svet!

P.

Kmetijstva povzdiga.

(Dalje.)

4) Kdor želi, de mu bodo njive dobro rodile, jih mora pridno gnojiti; de pa dosti gnojá dobí, mora več živine imeti; kdor pa dosti živine zrediti hoče, mora dovelj klaje pridelovati, in de več klaje dobí, mora nekatere njive, če veliko travnikov nima, z deteljnim sémenam, posebno z nemško deteljo (Lucerner-kee), če ni zemlja preplitva, posejati. Kaj pomaga nekterim kmetovavcam, ki dosti njiv imajo, in jih z žitnim sémenam posejejo, pa jih premalo pognojijo? Taki naj nekaj njiv za klajno posejanje obernejo, de več živine redijo, in več gnojá dobijo, in druge njive dobro pognojijo, na kterih bo en klas več zern imel, ko na slabih njivah 5 ali 6 klasov, in tudi slama večji zraste. In če se veliko živine zredí, se lahko dražje prodá, ko pa slabo žito. Vsak kmetovavec mora na to gledati, de kaj živine zredí in prodá, kar mu nar več verže, in dobiček prinese.

5) Vsak kmetovavec naj si prizadeva, de si dosti sadniga drevja nasadi, kér sadje vsakimu veliko dobička prinese. Koliko premožniši bi nekteri bili, ki imajo dosti takiga prostora, če bi si sadniga drevja mnogih plemén nasadili. Kader sadje obrodí, se lahko prodá, naj bo kakoršno hoče, sirovo ali suho, se lahko posuši, ali za mošt in pijačo, ali za jesih stolče, sirovo se jé, suho se skuha ali prodá, in se tako na mnogo vižo v prid in hasen oberne. Vselej tak gospodar berž krajcar dobí, kerí dosti sadja pridelá, kakor uni, ki

sadniga drevja nima. Tudi domá se dosti žita ali kruha prihrani, kader se dosti sadja ima, kér otroci, posli in delavci raji sadje, ko slab ali terd kruh vživajo. Kteri so blizo kakošniga terga ali mesta, lahko tam sadje prodajo, če ga kdo en koš na prodaj nese, kmalo za-nj 3, 4 ali 5 petic dobí, in domá se nič tega ne pogreša. Kteri pa sadja nima, in mora kakošno žival, kokoš, kópuna, puro, gosko, raco, prasé prodati, to se že bolj pri hiši pogreša, in tudi veliko požrè, preden za prodajo zraste. Koliko sto tavžent ali milijonov sadnih drevves bi lahko stalo, rastlo in sadje rodilo, in koliko sto tavžent ali milijonov goldinarjev dobička bi prineslo, če bi si kolčikaj več ljudjé prizadevali sadno drevje saditi! Koliko je tacih prostorov pri mejah, potih, stezah, cestah, na hribih in v dolinah, kjer bi se lahko marsiktero drevesce posadilo, in s ternjem zagradilo, de bi ga živina ne omajala in objedla. Čas drevje saditi, je od svetiga Lukeža do svetiga Jurja, kader vreme pripustí. Če bi ljudjé tako delali, kmalo bi cela dežela lep raj ali paradiž postala; koliko dohodkov bi dežela imela, in ljudjé bi premožniši postali. Za izgled postavim eniga fajmoštra, kerí je bil v slab in pust kraj prišel, kjer je práv malo sadniga drevja bilo. Precej od začetka je ljudém oznanil, de ne bo nobeniga popred v zakon poročil, kerí se ne bo popred sprical, de je toliko in toliko sadniga drevja zasadil, kolikor mu je prostora bilo. Nekteri so mogli več, drugi manj drevesic posaditi, kakor so zemljiša imeli. Na to vižo se je v nekterih létih po tisti fari vse tako polepšalo, kakor de bi cela fara lep raj ali paradiž bila, in ljudjé so bolj premožni postali. Ali bi se kej taciga lahko v vsaki fari ne zgodilo? Gotovo de, in kmetijstvo bi se kmalo lepo povzdignilo in ljudém k večimu premoženju pomagalo. Sadjoreja in tudi reja murbinih drevves, ktere nam sviloprejke (židne gosence) redé, ste gotovi pomočnici, kmetijski stan poboljšati.

(Konec sledí.)

Nekej od čbelarstva.

Tukej podamo čbelarjem nekaj važniših vodb čbelarstva, ako so jim večidel ravno znane, mislimo de jim bodo vender le všeč, te le so:

I. Pri čbelarstvu se ne gleda na množico ali število panjev, ampak na težo, bolj ko je panj težak, boljši je:

Ni ga pleména živalic, ktero bi bilo tako čudopolno in nezapopadljivo, kakor so čbelice, pa niso si vse enake, temuč mi razločimo: delavne čbele in pa trote; med kterimi je tudi kraljica, ktero čbelarji tudi matica, mačica ali pa maternica imenujejo.

Nar lepši in čuda polna med čbelami je njih umetnost in neutrudena pridnost pri delu in njih lepi red pri raznih opravilih, kar se da v edinim panji ravno takó